

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K., félévre 4 K., negyedévre 2 K. Egyes szám ára 20 fill.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: ÁVÉD JÁKÓ

Munkatársak:

Dr. Mayer Ödön, Balla István és Falu Kornél.

Kiadó: PAPP GYÖRGY

Szerkesztőség Apaffy utca 186. sz.

Kiadóhivatal: Papp György könyvnyomtató intézetében.

Hirdetések díjszabás szerinti árban közöltetnek.

„Pártoljuk a magyar ipart!”

Tagadhatlan, hogy e cikk homlokára irt jelszó annyira kopottá vált már, hogy a ki szóba hozza, unalmassá válik. Lelkesedtünk, szónokoltunk, banketteztünk, mindenik magyar ujságban méternyi hosszúságu cikkeket irtunk a magyar ipar pártolása érdekében, és — továbbra is vásároljuk az osztrák termékeket. Maradtunk az elvben való pártolásnál. Helybeli kereskedéseink is tömötték a nem hazai gyártmányokkal, és kinek jut eszébe vásárlás alkalmával, hogy visszatartsa azokat és kérje a magyar ipar munkáját?!

Nem így tesz odaát az osztrák. Az bojkotálja a magyar lisztet és gyűlölettel utasít el mindent, a mi magyar produktum. Árjegyzékeinket „magyar árut nem fogadunk el” — „Kossuth kutyáktól nem vásárolunk” — féle gyűlöletes megjegyzésekkel küldik vissza; iparlapjaikban azzal végzik cikkeiket, hogy „szakadjunk el ezektől a cigányoktól.” A cseh anyák Husz szobra elé viszik iskolás gyermekeiket s ott megeskettetik őket, hogy magyar ipar termékeért pénzt nem adnak.

Bűnös közöny és mulasztás terheli a magyar közönséget; de midőn ezt bevalljuk, meakulpá-t kell kiáltaniok az iparosainknak is, mert a tetszetős jelzővel szembe vajmi ritkán hallhatjuk a magyar iparostól, hogy képezd magadat, tanulj, magyar iparos; fejtse ki erődet, produktálj olyat, hogy a fogyasztók inkább a te produktumodat használják.

A magyar kisiparosok nagyobb része még mindig azt hiszi, hogy neki nem kell tanulni, izlését fejleszteni, hogy a „pártoljuk a magyar ipart” jelszó annyira kötelező, hogy ma-

gyar ember selejtes munkát is köteles megfizetni. Pedig azt kívánni valakitől, hogy rosszul, izléstelenül elkészített munkáért annyit vagy még többet is adjon, mint egy külföldi izléssel elkészített cikkért, csak azért, mivel az magyar munka, — bolondos kívánság.

Megdöbbenéssel hallgattam a multkor egyik szülő panaszát, hogy fiát az egyik iparos, aki inast keresett, csak azért nem vette fel tanonczul, mert az a középiskola 3-ik osztályát is elvégezte, ő — úgy mond — ilyen inasnak hasznát nem veheti, azt sem udvaron, sem kertben és mezőn nem használhatja.

Hogyha csak ez az egy kisiparos így gondolkodnék, szóba sem hoznám az esetet; a tények azonban azt mutatják, hogy sokan-sokan így gondolkoznak. Mestereink a tanoncztól követelik, hogy legyen favágó, szolgáló, vízfordó, dajka, kapás stb. Ezen célra pedig leginkább olyan fiú alkalmazható, a ki a betűk ismeretével is hadi lábon áll. Végig nézve a helybeli iparos tanonczonekon, többnyire olyanokat láthatunk, akik írás-olvasás elemeivel sem nagyon ismeretesek. Az iparos tanonc a 3-ik év vége felé, amikor a sok mellékfoglalkozás mellett valami reáragadt, lát hozza a mesterséghez s a mester is ilyenkor reászorítja, mert már segédképen használhatja. Ki csodálkozhatik azon, hogy az ilyennek a munkája nem ér annyit, mint a külföldön az első éves tanonc-zé? No, ilyen munkát vegyen magyar ember csupán hazafiságból?! Eltelik a négy év, a tanonc felszabadul és a mesterségéhez legkevesebbet ért. A tanonczidőszak alatt szellemileg sem gyarapodott, mert hiszen az iparostanonc-iskolában nem volt mire építeni, letelején kellett kezdeni, azaz kellett volna, ha

mestere minduntalan vissza nem tartotta volna az iskolától; de hát nem azért eteti ő az inast, hogy iskolában a drága időt pocsékolja.

A tanulatlan inasból tanulatlan segéd válik. Nem igen szeret egyhuzamban dolgozni pláne a mester szeme előtt, aki rászól, ha pihen a dolog. Inaskorában nem szokott a műhelyhez, többet járt az udvaron a sertések etetése körül, piaczon, boltban, ahonnan dohányt, cigarettát meg a pálinkát hordta a segédeknek. Külföldre kíváncsi, ott az előrehaladottabb ipart tanulmányozni, az már nem módi. Amint nem szokta meg inaskorában az iskolát, úgy nem tudja megszokni segéd korában a szellemét fejlesztő egyesületeket, tovább képző tanfolyamokat sem. Olvasni nem szeret, törekvőbb társainak társaságát kerül. Korcsma, ahol világrend felforgatásáról lehet eszméket váltani, az ő kedves helye.

Igen természetes, hogy ilyen segédből éppen olyan mester lesz. Gyarló munkát produkál, többet láthatni őt a kocsmában mint a műhelyben s még ő szidja a világot, hogy nem pártolja a magyar ipart. Ha egy-egy nagyobb várost meg nézünk, észrevesszük, hogy a mesterek a kész iparczikkek elárusítását feleségeikre bízzák, ők pedig ez alatt a kocsmákban bor és sör mellett politizálnak. Iparosaink kezéből a munkát kívánni egész kin s ha végre betek, hónapok mulva megkapja a megrendelő, biztosra vehető, hogy nem olyan, mint amilyennek rendelve volt. Későbbi igazságok ezek.

Ha nem is dicsekedhetünk azzal, hogy mindent megtesz a magyar közönség a magyar ipar pártolására, de azért merem állítani, hogy azon iparosok, akik egész héten a műhelyben dolgoznak s nem vetik meg az önmivelés eszközeit,

T Á R C Z A.

Városi panama.

Írta: Falu Kornél.

A régi tánczos női — akik most már mind soklányos mamák, az uzsonnákon sötét színekkel festették ki elkerülhetetlen jövődjének képét:

- Az utca szélén fog meghalni!
- Pedig, hogy tánczolt.
- S be délczeg ember volt.
- És hatalmas ész.
- Kár érte, oh be kár!

És bizony kár volt érette. Kár volt Mezey Bálintért.

Ugy indult neki az életnek, mint egy szokatlan fényű hatalmas üstökös. Kiszámíthatatlan volt jövődje, de abban minden ismerőse megegyezett, hogy bármi térre robbanjon ki, az élete nem lesz hétköznapi.

Mikor felkerült Budapestre, ismerősei, volt tánczosnői a kaszinóban, otthon, a patikában és a czukrázdában lázas érdeklődéssel bujták a lapokat.

Most egy remek védőbeszéddel ragadta el a diákokat és esküdteket, máskor a minisztereknek szerzett az ellenzék tapsai között keserű felőrárt, — s e mellett ráért arra, hogy mind dráma író arasson babért, ráért a

társadalmi élet robotjára, pedig a hitvese a százszor szép Vörös Magdika mindenütt ott akart lenni, s a napi huszonnégy órájából tellett két-három óra a kártyaasztal számára is.

Örök kár, hogy ezt a pár órát nem lehetett elszakasztani a napjaiból.

Egyszer egy nagy kártyabotrányba keveredett bele, a melynek szennyes habjai kicsaptak a kaszinó lefüggönyözött, kipárnázott ablakain a hírlapok esatornáin szétözlöött az ár az utczákon, magával sodorta a Mezey név ronsait.

Sohasem is illeszkednek azután ezek a ronsok egészé; arra pedig fáradt volt, hogy össze drótozza.

A Mezey Bálint neve meghalt; a felesége visszakapta bélyeges bírói papirossal a lánykori nevét; a kerület új követet választott és Mezey Bálint eltűnt.

Hogy az asszony is ott hagyta, azután minden mindegy lett neki.

Tíz év esik itt közben történetemben, amelyet Mezey Amerikában töltött és sok, nagyon sok nyomorúság, még több megalázkodás és egy egész tengernyi brandy.

Mikor aztán megkopaszodva, összetörve visszakerült a pátriájába, nagyon csöndes és nagyon különös ember lett.

Ugy ivott, mint a nagy korhelyek, és úgy élt, oly visszavonultan, oly magánosan, mint a nagy bölcsek.

Csak éppen annyit ödöngött az utczán, amennyire föl-

tétlenül kénytelen volt. Az ideje javát fütetlen szobájában az íróasztal mellett töltötte, vagy a kocsmában.

Dolgozott ködös fővel íróasztala mellett, mint egy gép, s mint a gép, csak — olajért.

Másolás, programbeszéd, replikák, beszámolók és ünnepli szónoklatok, doktori értekezések, cikkek hihetetlen masszában kerültek ki a tolla alól.

Aztán a mint pénzt látott, ivott, ivott, ivott...

Ezért jósolták egykor volt tánczosnői, hogy az árokban fog meghalni s ezért sóhajtoztak:

— Kár volna érette, oh be kár!

A városi ismerősei valami borközi értekezleten kimondották, hogy mégsem járja, hogy egy Mezey, a ki hozzá még fényesebb elme is, mint az egész vármegye egybegyurva — természetesen a jelenlevők kivételével — egy pusztuljon el, mint egy kóbor kutya.

— De mit tehessünk? Büszke mint egy spanyol koldus.

— Nem fogad el semmit.

— Az emberektől nem, — de hát a várostól?

— Az igaz, hátha attól elfogadna?

Am az volt a bökkenő, hogy a város üres pénztára a póthitelek 180%-os keserű tengerén uszott, s a miniszterium hamarosan tönkrehaffkázza az embert.

— Két mód van csak arra — találta fején a szöveget a főjegyző, — hogy tisztességes formában eltartsuk azt a szegény fiút.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

jainál ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után

ajánlatik. — Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerházakban üvegenként 4 kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantli céggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel. (Svájcz.)

nem panaszkodnak annyira s tisztességesen megélhetnek is.

Szóltan elnézéssel nem találjuk meg az iparosok boldogulásának fakadását. Jó szándékkal mondtam el ezeket, s így elmondott igazságok nem ejthetnek sebeket.

Tanuljon tehát a magyar iparos, s ha van olyan, aki bármily okból is előre nem haladhat már az önmivelődésben, az legyen azon, hogy tanoncza tanuljon és szokják a munkához; legyen azon, hogy segéde tagja legyen azon egyesületeknek, ahol magát szellemileg képezheti.

Magyar iparosan áll, hogy pártolva legyen a magyar ipar. Térjünk el az akademikus és teoretikus okoskodásoktól, fogjuk meg az ipar ekeszarvát és dolgozzunk közös erővel: az iparos a jó, izléses, szolid iparczikkek előállításán, a közönség pedig a magyar iparczikkek pártolásán.

Tehát nemcsak az ipart kell fejleszteni, hanem az iparpártolási hajlamot is. Kezdjük az ifjúságon; az iskolákra hatni kell, hogy az eszmét hirdessék. Követeljük meg a tanárok, tanítók, hogy a tanulók magyar tentát, magyar írónt, tollat, magyar papirost használjanak.

Aztán vonjuk be a tevékenységbe a hölgyeket. A lakás berendezésnél, fogyasztásnál, ruházkodásnál, konyhaberendezésnél jusson eszükbe a honi, de kivált a helyi ipar. Maguk az iparosok is jó példával járjanak elül, ne vegyenek a kereskedésekben külföldön készített czikkeket, eszközöket, szerszámokat s ruhakelméket, mert furcsa dolog, ha egy iparos idegen iparterméket vásárol s aztán a nemiparostól elvárja, hogy pártolja a honi ipart.

Kerüljünk olyan üzleteket, melyekben külföldi iparczikkek vannak; ne vegyünk cseh üveget, cseh porcellánt, tiroli lódent, brünniposztót, karlsbadi czipőt és kalocsnit, pilseni sört stb.

Ilyen tettekkel mutatjuk meg, hogy szeretjük a hazát. Hiszen ha három millió család a magyar iparpártolás révén évente átlag csak ötven koronát ment meg a honi iparnak, máris egy évben százötvenmillió koronánk maradt meg.

Igy tehetjük gazdaggá a hazát!

Isten áldja a tisztas ipart!

Ertll V.

Humanizmus.

A természet még mint egy életét boldog és munkás filozófiai elvek szerint beosztó aggastyán, derűs képet mutat, de haj, a deres fiútköltészete, már csak

— Egy: a városi fogda. . .
— No hallod, ha ezt tisztességes szállásnak tartod?
— Vágott közbe a városi fiskus.
— Ott van hát a kórház.
— Ebben már van valami.

Akkortájt épp rossz idők jártak Mezey Bálintra:

— Nem tudom miért — mondogatta — minden megrendelőm nagyranőtt-e a czipőimben, vagy a kaptám kopott el. Roppant fogy a megrendelés. És az átkozott filloxera! — A bor is drágul.

S csakugyan mintha a város összes akarnokai mind megnőtték volna, senkinek sem kellett sem védő, sem szűz, sem programbeszéd és Tábori Lajos, az „Igazmondó” szerkesztője, mintha végkép belebárgyult volna a korona számításba, fél summákat fizetett a czikkeiért mindig és azt is forintok helyett koronákban.

Igy aztán rászánta magát sok szép rábeszélés után, hogy — Isten neki, — fölcsap a város betegének.

— Ne beszéljetelek nekem többé a városi panamákról.

Gyönyörűség volt nézni szegény Mezeyt, a mióta „beteg volt.”

Külön szobát kapott a kórházban s a nagy betegek esibesültes kosztját. Reggelre konyakot (a melynél egyébként többre becsülte a gabonapálinkát) s ebédre, meg vacsorához egy-egy fél liter jó bort.

Nem is kellett feküdnie. Kijárhatott a városba is, vendégeket is láthatott. Szóval maga volt a tökéletes boldogság az ő „kórházi áponcz”-sága.

Néha míg a beteglátogató orvosoknak a feje fött azon, hogy micsoda újabb jelenségét is írják be a beteg naplóba a Mezey Bálint „sorvadásainak”; a derék halálos beteg a „városi vendéglőben” egyik szepareában egy

a multak költészetét dicsérik, a mely után következik az elmulás. A sárga lombokon átszűrődő napsugár már nem a tavasznak reményt adó melegét rejtegeti, a tavasz elmúlt, vége van a nyárnak is, és most már csak az említett évszakok tapasztalatai vannak meg. Mint az öreg ember, a kiben már csak az életére való visszamlékezők tartják az e földhöz való ragaszkodást és a ki háborzongatással gondol a bekövetkező évekre, a mikor vége lesz mindennek, vége az ideáloknak, melyekért ifjúságában rajongott, vége a küzdelmeknek, a melyek az ideálok megvalósításaért folytak és vége a nyugodalmas aggkornak, a mikor minden szenvedély lecsillapult.

A nagy természet is így van az ősz táján, éppen így. A hulló levelek nem emlékeztetnek egyébre, mint a bekövetkező megsemmisülésre, az a derűs és nyugalmas érzéseket kicsaló gyöngye napsugár mintegy reflexe az elmúlt időszakok majd éltető, majd perzselő napsugárjainak. Azután volt — nincs Mindennek vége, a természetre reáborul a fehér lepel. . .

Ezeket a szinte szentimentális érzéseket, a melyektől a mai kor embere távol van, művészi eszköz nélkül kicsiholja belőlünk az a hangulat, a mely végig vonul mostanság a természet egész vonalán. Egymás képeről olvassuk le, hogy ezeket az időszerű gondolatokat úgy érezzük, hogy mindegyikünk, mint a természet gyermekei, félaljuk annak elmulását.

Ámde ezzel a fájdalmas érzéssel a jobb emberek szívébe beköltözik egy másik érzés is, a melyik sokkal intenzívebb, mint az, a melyet a természet felé hajló szemlélődés fakasztat.

A jobb ember, a ki tudja azt, hogy mi emberek mind egy Isten képmására alkottattunk, hogy szegény és gazdag, egészséges és nyomorék, gróf és paraszt egy és ugyanazon anyagból van gyurva, hogy továbbá a mi gyarló és a történeti haladás folytán kialakult gazdasági rendszerünk oka, hogy olyan éles és majdnem áthidalhatatlan a különbség társadalmi osztály és emberek között.

A ki mélyebben belát az emberi cselekmények szövevényes műhelyébe, a ki a bünt kiérzi a legjámorabb maszk alól is, a ki tudja, hogy mennyi méltatlan boldogul itt ezen a földön és mennyi jóra való, derék egzisztencia pusztul el a folytonos kenyérért való kereses küzdelemben, a ki egyszóval az emberek egyenlőségét vallja és annak éppen ellenkezőjét látja, annak szükségképpen kell, hogy összoruljon a szíve, rágondolván a bekövetkező telre és annak, a szegény emberre nézve, minden borzalmára.

Emberék vagyunk, gyarló halandók, az egyik ma, a másik holnap, költözik el. Ráutalva vagyunk az egymás létére és az utolsó utcáseprő is csak olyan nélkülözhetetlen szerte a mi társadalmi berendezkedésünknek, ami életünk könnyebülésének és lendületének, mint akár a fiskális. Miért hát kell majd annak dideregnie a hidegtől, neki feleségéstől és gyermekestől, holott eleget gondolt ő is arra, hogy becsülettel keresse meg mindennapi kenyerét, dolgozván érte körme szakadtáig?

bájos kasszirnő ölében hanykódott erős muzsika szó mellett, hogy:

— Soh' se halunk meg!

És akkor sem tudta meg Mezey Bálint, hogy kutya jár a kertben, a mikor már komoly oka lett volna megijedni a betegnapló komor bejegyzéseitől.

Egy fagyos, deres tavaszi hajnalban, a mikor kissé pityókosan ténfergett haza a kórházba a város betege, beléharapott a tüdejébe a halál kutyája.

Ősszel ágynak esett, a bor sem izlett többé.

— Most már nem mondhatja senki, hogy városi panamából élek.

Ezzel köszöntötte a kórház főorvosát, a mikor két esztendei „betegeskedés” után először találta ágyba az orvosi vizit.

Egyszer, hogy, hogy nem, valaki a városi tanácsot feljelentette a minisztériumhoz. Volt aztán sürgős-forgás. Nehány hétre bejelentés nélkül megérkezett a miniszteri tanácsos titkárával, hogy majd ki fogja tekerni a nyakát a városi tanácsnak. Nem is értesített senkit sem az érkezéséről, egyenesen a kórházhoz igyekezett, hogy helyszíni szemlét tartson. De a hogy a kórház elé érkezik titkárával, látja, hogy egy temetési procésszus jön a kórház udvarából szembe vele. Szemügyre veszi a koporsót. Arcza dul-ful mérgében. A koporsóra az lett írva, hogy „Mezey Bálint élt 50 évet.” Erre aztán a miniszteri tanácsos jobbnak látta azonnal megugrani, mert a világaért sem akarta, hogy a temetésnél jelen volt főispán felismerte volna. Tehát befellegzett.

Ezek a kérdések foglalkoztatták időtlen idők óta minden nemzetnek fiait, a humanistákat és ennek a fel-fogásnak köszönhetik jóformán az európai civilizált népek felszabadulásokat.

Ma, midőn kétszeresen izgatóbb ez a probléma, mint valaha, ma a mikor a szegénysorsú nép nem tud bele nyugodni abba, hogy neki koplalni kell, míg más kenyélő a javakban duskál, ma amikor a nagyobb tudás jegyében, élünk bizony most jóval kiáltóbban és talán félelmetesebben hangzik a kenyeret követelő tömeg kívánsága. Ehhez járul még az ideai drágaság és a jövőért aggódó humanisták feladata, hogy a sopánkodás politikája helyett a tettek színterére lépjenek és adjanak olyan egészséges gondolatnak indítékot, a melynek gyakorlati kivitele ha egészen nem is, de legalább részben szüntesse meg a kenyérkérdést, a mely egy nagyszabású társadalmi akció hiján ki tudja milyen veszedelmes méretet ölthet majd.

A kiben egy embertársai élete és jólétéért igazán hevülő szív lakozik, a ki átérzi a nyomor és nélkülözés minden fázisát, az tudni fogja azt is, hogy humánus kötelességen nem lehet érteni egyesegyedül a tények felismerését és a tények feletti okoskodást, hanem igenis módot kell nyújtani arra, hogy enyhüljenek az embertársak gondjai és kétségbeesett vergődései.

Ezt az enyhülést pedig létrehozhatja egy hatalmas és a nemzet minden rétegét átjáró akció. Olyan humanus mozgalom, a mely magába öleli elsősorban a nemzet vagyonos osztályát, másodsorban a középosztályt. Mert tétlenül nem nézhetjük testvéreink, magyar véreink kinlódását. Itt tenni kell és nem jajveszéklni. Akinek a gondviselés adott annyi, hogy abból busásan feltehet, az járuljon nagyobb összeggel, a kinek gyöngében jutott, az szerényebben, de okvetlenül tegyen a szegénysorsuk érdekében. Ezt követeli a humanizmus, az emberi jog és a gyomor.

Ha mi magunk nem teszünk felebarátaink érdekében lépéseket, ha mi magunk hagyjuk vagy elcsenveszedni vagy elpusztulni azt a népelemet, a mely kerges tenyerével szükséges, bár alantas munkát is végez, akkor milyen véleménnyel legyen a szegénysorsú magyar nép a saját gazdagjaival szemben. Kell-e csodálkozni, hogy oly könnyen hitelt ad a magyar a lelketlen szocialista izgatónak, a mikor az a munkaadót vérszívó piócának nevezi?

Itt tenni kell ha nem is az alamizsna érdekében, a mely gögössé teszi azt, a ki ad és önérzetlenné azt, a ki veszi, hanem tenni kell igenis, a magunk érdekében, a nemzeti fajfentartás és a humanizmus érdekében.

UJDONSÁGOK.

Gyulafehérvár. 1904. november 17.

— **A muzeum.** Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi társulat muzeuma nyitva van minden szombaton délután 3—5 óráig.

— **Szent Erzsébet** napján, a kegyeletes szívek ezen mély megilletődést keltő napján az ünnepi szent misét püspök úr ő méltósága mondotta el. A szent misén csak a papság és tanuló ifjúság vett részt hivatalos színezettel. A közönség, jobban mondva a hivek is szépszámmal voltak jelen. Ugy tudjuk, ha nem esalódunk, hogy máskor a katonaság, a hivatalok is képviseltették magukat, sőt a plebánia hivatal meghívókat is bocsátott ki.

— **Igazgatótanácsosok.** Az erd. rkath. státus dr. Ujfalusi József apátkanonokot, dr. Mohay Sándor igazságügyi államtitkárt és Novák Ferencz polgármestert igazgatótanácsába ismételtén beválasztotta.

— **Virághullás.** Dr. Knörr Ferencz és felesége, szül. Ninger Aranka, gyermekei Aranka és Erzsike, valamint a többi rokonok nevében is szomoruan tudatják, hogy 3 éves drága fiacskájuk Ferike 1904. november 20-án d. u. meghalt. Temetése f. hó 22-én d. u. 1/33 órakor volt a Kút-utca 25. sz. házból a bolonyai róm. kath. temetőbe. Nyugodjék csendesen! Brassó, 1904. november 20.

— **Gazdasági tudósító.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter Majláth Ferencz püsp. uradalmi igazgatót, gyulafehérvári lakost, Alsó-Fehér vármegye Gyulafehérvár r. t. város határára nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

— **Müller Géza** magyarigeni közigazgatási joggyakornok, államtudományi szigorlatot tett és doktorrá avatott.

— **Megyebizottsági tagok választása.** Lap-társunk a Közművelődés felszólalására határozottan kijelentjük, hogy tény és valóság az, hogy a közönség között el volt terjedve az a hír, hogy a

Kath. Kör. maga hivatalos listát állapított meg és az is tény és valóság, hogy azt a városban a megelőző este a Kath. kör. nevében terjesztették is és ágitáltak is mellette. Kijelentjük továbbá annak a ténynek a valóságát is, hogy mi, amint meghaltuk, hogy a Kör maga semmit sem tud a mozgolódásról, ezt, de csakis ezt, teljes mivoltában elfogadtuk, de nem fogadtuk el oly értelemben, mintha a tagjai, akik a mozgolódást csinálták, nem egyenesen és határozottan a Kath. Kör nevében ágitáltak volna s azért hagytuk nyitva a kaput, illetve azért irtuk meg a további tényeket is, hogy a Kath. Kör, ha nem akar politikai mozgolódás részesévé válni, a nevével való visszaélést visszaverje. Hát persze, hogy a Kör nem avatkozhatik be, hogy a tagok miként éljenek választói jogukkal, de abba bele avatkozhatik, hogy az ő neve és czége alatt az ő egyes tagjai személyes bosszuvágyaikat kitölthessék. Azt meg éppen senki sem kívánja senkitől, hogy az u. n. hivatalos lista szerint szavazzon; szavazzon és korteskedjék kiki úgy, a miként akar, de szavazzon a maga és nem a más czégére alatt. Hiszen az u. n. hivatalos listát is sokan, akiknek nem tetszett, javították s azért senkinek sem jut eszébe kifogást emelni vagy az illeket gáncsolni. — Nos hát a különleges okokat ezért kellett keresnünk! Tehát ne beszéljen laptársunk olyan szent igazságokról, mikről senki sem beszélt, amiket senki meg nem támadott.

Laptársunk még egy pár kérdést is felvet a többi között, hogy miért nem vették fel a hivatalos listába és miért nem választották meg a kath. kanonok-plebános urat és a gymn. igazgató urat? Hát mi e kérdéshez nem szólhatunk, mert a miként nem tudhatjuk, hogy ama bizonyos úri egyének által csinált és a Kath. Kör nevében terjesztett listáról miért hagyták ki néhány tekintélyes volt bizottsági tag és kath. ember nevét, úgy a hivatalos lista összeállításának indokait sem ismerjük. Egyet azonban mondhatunk s ez az, hogy a hivatalos lista nem választhatja embereit sem egyetlen felekezettől, sem egyetlen hivatásból, sem nem mellőzheti a nemzetiséget; nem dobhatja azokat sem sutba, akik ezen állásukban feladatukat teljesítették és nem tarthatja azt, amit a fiatal-óriások tartanak, hogy a régibb emberek buták és tudatlanok s csak az ifju óriások a mindent tudók. Nos! tehát a hivatalos lista ismét visszavette első sorban azokat, a kik eddig is megyebizottsági tagok voltak s ezek között van a ref. esperes mellett a kath. esperes, s az új gymnasiumi igazgató helyén a régi igazgató, tessék először laptársunknak ezeket agyon verni, hiszen t. laptársunk ezt úgy is rég akarja. Tanügyi férfi a vármegyei gyűlésre ezen város gymnasiumának és magasabb tanintézetének köréből 5—6 járhat, kik mindnyájan tudnak annyit, hogy a dolgokhoz hozzá szólhatnak s római kath. pap ennél is több. Ezekből kell először valakit elpusztítani. Más állások helyét a hivatalos lista újabb és újabb tanárokkal és papokkal be nem töltheti, mert a szeszgyártás és fatermelés is van olyan fontos a vármegyén, mint a tanügy. Ott mindenkinek van hivatala s ennek a ezélnak a hivatalos lista teljesen megfelelt. Aztán az a hivatalos lista úgy is csak jelöl, jelöl a méltányosság, igazság, a város érdeke és a diszkreczió értelmében, a választók abból tetszés szerint törölhetnek és ha meg nem támadhatunk egy szövetkezetet, azért mert X-et vagy Y-t vette fel listájába és mellette korteskedett, miféle jogon támadunk meg egy hivatalos listát, még ha mellette korteskednek is. A hatóságnak épügy meg van a joga a megválasztásra embereket ajánlani, mint akármelyik választónak vagy klikknek.

— **Alkuló gyűlés elhalasztása.** Az Orsz. M. Kereskedelmi Egyesület gyulafehérvári góczpontja az érdekelteknek tudomására adja, hogy Sándor Pál orsz. képviselő, az egyesület elnöke, f. hó 20-án Budapesten lévén elfoglalva, az ezen időre tervezett gyulafehérvári gyűlés f. é. december hó 11-re halasztatott.

— **A leánykák ünnepélye.** A helybeli apácák leányiskolája f. hó 22-én igen kedves meglepetésben részesítette a püspök urat és édes anyját a kegyelmes asszonyt. Ünnepélyt rendezett, melyet a püspök úr neve napján akart előadni, csakhogy akkor sem a püspök úr, sem a kegyelmes asszony nem volt ide haza. A névünnepre szánt ünnepséget tehát 22-én este tartotta meg. Az ünnepség első pontja a felvonulás volt. Fehérruhás leánykák kezükben óriási veres betűket tartva taktusos lépésben párosával jöttek a színtérre s meglepő rendben és fordulatokkal oly módon helyezkedtek el, hogy „Éljen a kegyelmes úr!” mondatot lehetet kiolvasni. Azután egy igen kedves és tartalmas színdarab következett, a „Két Anya” című, melynek meséje a következő: Flora tannenburgi grófnő (Gyárfás E) és Izabella nővére (Atzél B.) a Mária-kul-

tusról beszélnek. Az utóbbi kifogásolja ennek tulhajtását, állítván, hogy azzal a Krisztus iránti tiszteletet esorbitják meg, Flora pedig bebizonyítja, hogy ha az anyát fiánál pártfogóul kérjük, azért a fiu iránt való tisztelet egy cseppet sem kisebbül. Ekkor Fanni (Frölich L.) a grófné leánya lép be és szabadságot kér, hogy egy nagyobb társasággal Mária tiszteletére Lorettoba zárandoi-hasson. Vita fejlődik itt is, de a leány kitartása győz s megkapja a szabadságot s utitársat is kap a várnagyné (Baricz M.) Berta leányában (Papp L.) Elutaznak. Három hónap telik el s a kijelölt időben az anyák és Izabella a kitűzött helyen a vár kápolnájánál várják leányokat. Gyönyörű szép Mária-ének hangzik fel a színpad mögött s a bucsusok beérkeznek. Csak a grófné leánya hiányzott közülök s ekkor elbeszélték, hogy kalózhajó ütött rájuk, mely a hajóról minden kincset elvitt s őket is rabságba vitte Afrikába egy királynak várkastélyába. Sziklabörtönbe zárták az egészet s mindenki sirt, csak a grófné leánya mutatott erősszível és vigasztalta őket, mert erősen bízott Mária-ban. Egyszer egy Mária-éneket énekeltek s arra járván a királyné, megkérdezte őket, hogy ki az a Mária? A grófné leánya magyarázott: Menyország királynéja, ki az elhagyottakat nem hagyja el és segít rajtuk. A királyné az összes foglyokat szabadon bocsátotta, csak a grófkisasszonyt hagyta a börtönbe, mondván hát lássuk segít-e rajta Mária. Ez az elbeszélés szörnyen lesütja a grófnét, elküld mindenkit, hogy magában imádkozhassék. Ekkor megnyílt a kápolna és gyönyörű oltár tárult elénk élőalakokból: Mária királyi öltözékben karján tartva a kis Jézust (Güttner E.), mellette két felől két angyal (Bodnár A. és Glückseel J.), fennebb ismét két angyal (Roska B. és Dahinten N.), egészen lent szintén két angyal (egyik a Présa leánya). A grófné az oltár elé borul és zokog és imádkozik s végül arra az eredményre jut, hogy elviszi a kis Jézuskát és nem adja addig vissza, míg Mária az ő leányát szintén vissza nem adja. Mikor aztán a grófné a kis Jézuskával eltávozott, meglelevenült az oltár, lelépett onnan Mária és két angyal, hogy a fogoly megszabadítására menjenek. Egyik angyal felhozta a grófné tettét is, de Mária azt mondta rá, hogy tiszteli benne az anyai szeretetnek ezt a mély-séges érzelmét. Ekkor változik a szín. Látnak a rab leányt a maga egészen súlyos helyzetében s Mária éneket énekel, utánna elmondja, hogy már 7 napja nem evett és nem ivott semmit, s ismét csak Mária-t hívja segítségül. Megjelenik pedig előtte kíséretével (Oelberg M. és Pischl C.) és szolgálival (Czartoryski M. és Gönczy N.) a pogány királyné (Mészáros S.) s mindent ígér neki, ha megtagadja Mária-t. A rab elutasítja az ajánlatot, ekkor a királyné a sziklához lánczoltatja s eleibe téteti a kenyeret és a bort, de úgy hogy el ne érhesse és magára hagyja a rabot. Megható ima után a rab lefekszik és elalszik. Gyönyörű ének hangzik fel s megjelenik Mária a két angyallal. A leánya álmában felsóhajt „Óh Mária segíts!” Az ajtók felpattannak, a lánczok lehullanak. Mária felemeli az alvót, palástjával betakarja és még mindig gyönyörű énekek között elviszi. Elvitte haza s a kápolna ajtaja előtt lefektette, maga pedig angyalaival elfoglalja helyét az oltáron. Megjelenik az ő buslakodó utitársa Berta is és monologizálás közben meglátja a gróf leányt, megdöbben és az egészet látománynak tartja. A mezőn arató lányok után (Fehér P., Mártini K., Loy M. és Berreck H.) fut és ezek belátják, hogy ez a dolog valóság s a grófné után szaladnak, aki nővérével éppen jött. Az anyai csókok a rableányt felébresztik s bámulva néz szét s csak lassan tud magához térni ámulatából. Így mondja aztán el, hogy miként történt az ő megszabadukása. Imádkozni akar, de a mikor a kápolna megnyílik, fürkészve keresi a kis Jézuskát s ekkor jut eszébe a grófnénak, hogy ő elvitte; a míg énekek között visszahozták, a rableány imádkozott s végül mindnyájan hála-imára borultak le.

A darab elején és a felvonások között a következő zeneműveket adták elő: 1. Fantásie, Löschhorn-tól. Zongorán előadta: Pischl Carola. 2. Impromptu, Egghard-tól. Zongorán előadta: Frölich Lujzi. 3. Mendelssohn, Op. 19. Harmonium kísérettel előadta: Knörr Gizi. 4. Rapszodia, Gaal Ferencz-től. Zongorán előadta: Atzél Elma. 5. Ábránd, Ábrányi Kornéltól. Zongorán előadta: Mészáros Sarolta.

A szülők és a meghívottak a termet zsufolásig megtöltötték. Az előadás korrekt volt s a közönséget sok helyen a könnyekig meghatotta. Püspök úr is megköszönte a fáradságos előadást, kit a növendékek s a közönség zajosan megéljenzett.

— **A Kath. Kör hangversenye.** Erkölcileg és anyagilag fényes siker koronázta a Kath. Kör első nyilvános szereplését. Rendkívül nagy és díszes közönség gyűlt egybe f. hó 20-án az Európa disztermében, s

mondhatjuk, ritka műélvezetben volt része. A közönség soraiból felemlítjük püspök úr ő méltóságát, Ujfalussy, Imets, Kovács, Gergely, Tamási kanonokokat, Nesztor generálist, Klein ezredest, Zachariás térparancsnokot, a tanári kar, papság, intelligencia igen nagy részét. A másort Kovács kanonok-elnök nyitotta meg lendületes beszéddel, melyben vázolta a Kath. Kör czélját: a védekezést a kor vallástalan és egyházellenes áramlataival szemben. Utána Fejér Gerő dr. tartott rendkívül érdekes és szellemes felolvasást a modern társadalom egyik veszedelmes betegségéről: a tanuló ifjúságnak nagykorúsításáról. Igen hamar fiatal emberekké léptetjük elő tanuló ifjainkat, erőszakkal fejtjük ki a bimbót s nem engedjük gyermeknek maradni a gyermekeket. A nagykorúsítás bűnében részt vesz a társadalom egészen, a férfi és nő, tata és mama egyaránt. Rámutatott a szerencsétlen Pap Béla sorsára, akit épen e modern betegség ölt meg s aki ennek a dögvésznek lett áldozata saját bevallása szerint is. A mély hatást keltő s mindvégig lebilincselő előadást hatalmas tapssal jutalmazta a közönség. E tetszésnyilvánítás megmegújult a program többi pontja után is. Majláth Ferenczné éneke következett a sorban s a finom, iskolázott hang, művészi temperamentum lelkes tapsokra ragadta a közönséget s nem akart szünni mindaddig, míg Majláthné urnő ráadásul nem énekelt még egy másik szép áriát a Büvös vadászból. Ritka műélvezetet nyújtott a program következő pontja: Riszner Ödönné zongora játéka. Billiros játéka, művészi felfogása első rangú zongora játékosá teszi Risznerét s így nem csodálkozhatunk, hogy ha a lelkesülő közönség kívánságára háromszor is vissza kellett ülnie a zongorához. Az utolsó akkordok mindig elveszték a közönség tetszés nyilvánításának zá-jában ép úgy, mint a Joksman Ödön dr. éneke és hegedű játéka is, aki t. i. utolsónak következett a műsorban, de nem a hatásban. Szent igaz, hogy magyar név s magyar szív kell az ilyen játékhöz és énekhez, s minthogy ezt láttuk kifejezve Joksman énekében, ezért tombolt lelkesültségében a közönség. Most látnak igazában, mint kell magyar nótát énekelni. Volt is taps és ujjrázás bőven. És Joksman nem kérte magát, csak úgy ömlött belőle a szebbnél szebb magyar nóta s valamennyi megtalálta az utat a közönség szívéhez. — A fényesen sikerült estélynek megvolt az anyagi eredménye is s mintegy 270 korona tiszta jövedelmet juttatott a Kath. Körnek. A hangverseny után a közönség nagy része, — mintegy százan, ott maradt az Európa ebédlő termében s Káló Géza muzsikája mellett jó hangulatban együtt maradt az éjfél órákig. S a kik ott maradtak, ismét gyönyörködtek Joksman játékában s énekében.

— Vármegyénk hölgyei a tüdőbetegekért.

A József főherceg Szanatorium Egyesület védője József főherceg meleghangú fölhívással fordul vármegyénk hölgyeihez, hogy segítsék a népszanatóriumok létesítését, s e végből a jótékonyezélő sorsjáték sikere érdekében alkülnak meg Alsófehérmegyében is a hölgybizottságok.

Értesülésünk szerint az egyesület azoknak, akik nemes czélját pártolni sietnek, a védő főherceg aláírásával művésziessen kiállított oklevelet kapnak, ezenkívül az egyesület úgy rója le háláját, hogy azon hölgyeknek nevét, akik a legkiválóbb tevékenységet fejtik ki, a népszanatóriumok márványtábláján örökíti meg. Értesítéseink szerint a balázsfalvi, marosujvári és verespataki járásokba, valamint Nagyenyedre most mentek széjjel az egyesület fölhívásai, a többijáráásokban a fölkérés a legközelebbi napokban történik.

Megjegyezzük, hogy a szanatóriumi hölgybizottsági tagság anyagi kötelezettséggel nem jár, hanem azzal az erkölcsi kötelezettséggel, hogy az egyesület emberbaráti akciója sikert lásson, hogy a tagok a maguk örállomásán lelkes harczosai legyenek a tuberkulózis elleni küzdelemnek.

Értesülésünk szerint Gyulafehérvárról a következő hölgyeket fogják felkérni: Novák Ferencné, Korbuly Ignácné, Ávéd Jákóné, Csabry Bonifácné, Présia Romuluszné, Atzél Beláné, Majláth Ferencné, Roska Józsefné, Sárdy Miklósné, Wagner Sándorné, Rejőd Józsefné, Riszner Ödönné, Frölich Gyuláné, Reithoffer Jenőné, Szigethy Istvánné, Oelberg Ottóné, Elekes Viktorné, Szentgyörgyi Mórné, Mendel Manóné, Szóts Ákosné, Guardasoni Mariska, Jónás Adolfné, Papp Györgyné, Bochanovits Sándorné, Csibertics Imréné.

A balázsfalvi járásban a következő hölgyeket kérték fel: özv. Mendl Simonné, özv. Benedek Károlyné, Dr. Rohonczy Beláné, Dr. Rónai Jánosné, Bedő Józsefné, Biró Józsefné, Pongrátz Simonné, Csiszér Sándorné, Sinberger Salamonné, Mihály Anna, Baresay Gabriella, Szilveszter Irén és Pongrátz Gerőné Balázsfalváról.

A marosujvári járásban felkértek: Stephán

Miksané, Szabó Albertné, Steiger, Zsigmondné, Kovács Gézané, Bernhard Arnoldné, Benedek Farkasné, Szende Béláné, Weress Sándorné, Dr. Radu Sebestyenné, Sallak Istvánné, László Józsefné, öz. Virág Jánosné, Dr. Jancsó Ödönné, Horváth Mihályné, Félix Károlyné, Cicimarra Richárdné, Balogh Jánosné, Dunst Gyuláné, Reichel Lipótné, Güttler Rezsőné, Susnek Viktorné, öz. Dr. Bikkfalvi Károlyné, Klein Simonné, Grün Gézané, Csegezy Gyuláné, Jovian Antalné, Barabás Lajosné, Cseh Szeréna, Magyar Mihályné, Richter Károlyné, Csiky Sándorné, Jancsó Lajosné, Römer Józsefné, Sólyom Ferenczné, Grosz Emilné, Jónás Izidorné, Farezády Elekné és Bőjthe Kálmánné Marosujvárról.

Gróf Mikes Kelemenné M.-Csesztvén, Gróf Teleki Ádámné F.-Ujváron, Báro Kemény Pálné Czintoston, Báro Bánffy Jánosné M.-Gezsén, Gegő Károlyné Nagylakon, Dózsa Emma, Slaby Gáborné Nagylakon, Benkő Ilona M.-Csueson, öz. Fosztó Gézané M.-Koppádon, Finna Aladárné Csekelakán, Csontos Istvánné M.-Gezsén, Szász Józsefné Lándoron, Bartha Mózesné M.-Bükkösön, Bedőházy Pálné Kutyalván, öz. Fazakas Gyuláné M.-Herpén, Zeyk Endréné M.-Herpén.

Nagyonyed városában felkért hölgyek a következők: Zeykfalvi Zeyk Dánielné, Szász Józsefné, Báro Bánffy Kazimírné, Reinbold Olivérné, dr. Lengyel Györgyné, Folyovits Sándorné, Török Bertalanné, Nagy Lajosné, Foglár Józsefné, Tóth Miklósné, Vinczenty Lajosné és Uray Lászlóné.

Verespatakon felkért hölgyek a következők: Nikl Jánosné és Winkler Jánosné Abrudfalváról, Ajtay Árpádné, dr. Bláha Gáborné, öz. Moldován Lajosné, öz. Dregán Jánosné, öz. Imreh Károlyné és Moldován Gyuláné Verespatakról.

Bizton hisszük, hogy a nemzeti és népművelő feladatnak ilyen nemesszívű gárdával nagy sikere lesz.

— **Panaszok a posta ellen.** Ily czim alatt körülbelül 3 hét előtt czikk jelent meg e lapban. Amint ma értesítenek, azon újítások, melyeket az új főnök előírt, a posta szabályoknak megfelelnek és helyesek. Mert nagyon is érthető, ha a postafőnök, ki mindenért felelős, nem tűri meg, hogy idegen emberek ki- és bejárjanak azon szobában, hol a levelek halomszámra fekszenek és helyesnek kell elismerni azon intézkedést is, hogy a levélhordónak az utcán nem szabad leveleket kiosztani.

— **Számadás.** A helybeli Kath. Kör 1904 nov. 20-án rendezett felolvasó estélyén bejött 342 kor. 30 fill., ebből kiadott 78 kor. 30 fillér, e szerint tiszta jövedelem 264 kor. 10 fill. Ebben az összegben foglaltatik a 122 kor. 30 fillér felülfizetés is, melyért a kör köszönetet mond. Ugyancsak köszönetet mond Csibertics Imre tanárnak, a ki zongoráját kölcsön adta és Baumann Arnold műasztalosnak, ki azt az előadás helyére és onnan vissza szíveségből szállította el. Felül fizettek: Majláth G. K. gróf e. püspök 50 kor.; Kovács Lajos, Öz. Glück Mórné 5—5 kor.; Dr. Csubry Bonifác, Tamási Aron, Korbuly Ignác, Jónás Gyula, Nestor Emil tábornok 4—4 kor.; Dr. Atzél Béla 3 kor.; Riszner Ödön, Rass Károly, Öz. Pakosza Teréz, Szabadi Károly, Mailáth Ferencz, Dr. Neuvirth József és Soóthy Gyula 2—2 kor.; Papiu Viktor, Vincze Albert, Berreck Károly, Szekál Ignác, Willersdorfer Ferencz, Papp Károly, Horváth Mihály, Pál Antal, Papp György, Imets F. Jákó, Wagner Sándor, Dr. Balázs Endre, Suhr Károly, Dr. Szóts Akos, Gergely Ignác, Jirászek Ferencz, Megyeri Imre, Klein ezredes, Gryzinsky őrnagy, Jerkovics alezredes, Witzigmann ezredes, N. N., Kárpiss János, Hájja Kálmán, Dr. Fejér Gerő 1—1 koronát és Müller Lajos 30 fillért.

— **Négy testvér esküvője.** A bikácsi lányoknak — úgy látszik — nincs okuk attól tartani, hogy pártában maradnak. A mikor mindenfelé az a panasz sir, hogy a férfiaknak nincs kedvük házasodni Bikácson egyszerre négy legény testvér lép az oltár elé. Egyik munkatársunk, kit most választottak meg bikácsi jegyzőnek, írja, hogy november hó 14-én hétfőn páratlan és lélekemelő esküvő ment végbe ott. Özvegy Kuzsma Györgyné, Éles Juliánna bikácsi jómódu polgárasszonynak négy dalias fia ezen a napon esküdött örök hűséget négy szép és kedves lánynak. Az esküvőn ott volt a falu apraja, nagya. Léchy Kornél plébános az esküvői szertartás alatt a négy szép ifju párhoz megható, szép beszédet intézett, a mely óriási hatást tett a hallgatóságra. A négy ifju megérdemli a boldogságot és megérdemli, hogy szép példájukat minden felé kövessék.

— **Három halálos ítélet egyszerre.** Békésgyulának nagy szenzációja van. Vasárnap éjjel, — mint munkatársunk írja — tizenhat órai tárgyalás után egyszerre három emberre mondott halálos ítéletet a gyulai törvényszék. A három gazember előre megfontolt

terv szerint megölte Fehér András orosházai gazdát, elszedték a pénzt, azután megfojtani akarták a feleségét is. A gaztettet nem lehetett tagadni, mert a tanúk teljesen rávallottak. A tárgyalás iránt persze óriási volt az érdeklődés, mert híre járt, hogy halálos ítélet lesz. Azt azonban nem gondolta senki, hogy mind a három halálra ítélik. A mikor az elretentően szigorú, de tagadhatatlanul igazságos ítéletet kihírdették, valósággal megrémült a publikum. A súlyos ítéletet különben megnyugvással fogadják Békésmegyében, mert meglehetősen elvadultak az állapotok és a következő esküdtzséki eziklusban is tárgyalnak egy-két olyan ügyet, a mely előre láthatólag halálos ítélettel, akasztással végződik.

— **Népszerű előadás.** A kath. legényegyesület vasárnap f. hó 27-én tartja az Európa szálloda disztermében első népszerű előadását változatos és érdekesnek ígérkező műsorral, mely a következő pontokbólvan összeállítva: 1. A holló legendája és magyar népdalok. Czimbalmos előadja: Veress Károly; hagedün kíséri: Petri Vilmos. 2. A görög világnézetéről előadást tart Kárpiss János főgimn. tanár. 3. Az egérke. Vigjáték egy felvonásban. Személyek: Berta: Müller Annuska; Albinos, ügyvéd: Szilágyi József; Baptiste: Kománeszkú Mózes. — Beléptidj tiz fillér. Kezdete d. u. 5 órakor. Nem szükséges, hogy a derék egyesületre külön felhívjuk a közönség figyelmét, mert a tavaly már eléggé megalapították jó hírüket a közönségnél, hisszük tehát, hogy telt ház fogja végig hallgatni a vasárnapi előadást is.

— **Klein D.** úri szabónak lapunk mai számában közölt nyílttéri hirdetésére e helyen is felhívjuk t. olvasó közönségünk b. figyelmét.

— **A ki kétszer hal meg.** Tasádfőn furcsa eset történt a napokban. Haza került messze idegenből Jóna Pável nevű ember, a ki évekkal ezelőtt kivándorolt a falujából. Messze tengeren túlról aztán halálhíre érkezett s ithón a falu papja mint halottat könyvelte el a matrikulában. Most aztán hazakerült az atyafia s komolyan bátorzkodott meghalni. Mivel pedig a kivándorolt Jóna Pável hosszú útjában sok változáson ment keresztül, a világról való vélekedését is megváltoztatta s a ki mint hívő távozott a kis. oláh faluskából, most mint szociálista, forradalmi apostol jött meg. A szociálistát pedig a popa nem engedte a megszentelt földbe temetni azzal a magyarázattal, hogy az a Jóna nem is az a Jóna, mert az a Jóna régen meghalt odaát Amerikában s ez a Jóna nem is volt az ő egyházába való. Így aztán Jóna Pávellt szertartás nélkül temették el.

— **O.-Dálya és M.-Szent-Jakab alsófehérmegyei** községek vonatkozólag a telekkönyvi betétek elkészültek s most felhívják mindent érdeklődőt, a kinek abba bejegyeztetni, törölni, vagy javítani valója van, hogy 1905. apr. 15-ig azt eszközöltesse.

— **Az anyák büszkesége** a szép és egészséges gyermek, hogy ez elérhető legyen, ígyék a gyermek a hidegebb évszakban állandóan Zoltán-féle csukumáj olajat. Táperje nagy, szaga, íze nincs és könnyen emészthető. Üvege 2 kor. a készítő Zoltán B. gyógyszer-tárában Budapesten és kapható a helybeli gyógyszer-tárakban is.

— **Világítási eszköz kiállítás Budapesten.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdeklődők tudomására hozza, hogy a budapesti m. kir. technológiai iparmúzeum helyiségében f. évi november hó végével nemzetközi világító kiállítás fog megnyílni, amelyen különböző modern világítási módok u. m. gáz, villamoság, aczetylén és spiritusz alkalmazása fog bemutatni. E kiállításon az eddigi bejelentések szerint 33 hazai és 30 külföldi cég vesz részt. Jelentkezéseket a muzeum igazgatósága még elfogad s megjegyzük, hogy a felszállítandók 50% vasuti díjkedvezményben részesülnek. A kiállítás megtekintésére és tanulmányozása céljából a vidékről felutazók részére személyszállításra is lesz kedvezmény engedélyezve, amelynek módozataira nézve később fogunk ismertetést közreadni.

— **Marha kivétel Egyiptomba.** Egyiptom marhaállománya, a keleti marhavész következtében annyira megfogyott, hogy most nagyarányu bevitelre szorult reá. Minthogy pedig hazánk klimatikus viszonyai Egyiptommal nagyjában megegyezők és a magyar szarvasmarha meglehetősen edzett, jó alkalom kínálkozik igásmarha export törekvéseinknek Egyiptom felé annál inkább, mert az exportot 50% szállítási díjkedvezmény nyújtásával maga Egyiptom kormánya segíti elő. Alólirott kolozsvári kereskedelmi és iparkamara midőn fentieket az érdekeltek tudomására hozza, egyben azon körülmény megállapítása végett figyelembe ajánlja, hogy a hazai marha az Egyiptomban szokásos takarmányozást (lóbab és szalma) nem színyli-e meg s megtartja-e mellette munkaképességét? előzetes próba teendő. Ennélfogva azok, kik Egyiptomba igás marhát ohajtanak szállítani, ilyen díjmentesen rendelkezésre álló takarmány küldése végett forduljanak a m. kir. kereskedelmi Muzeumhoz. Végül megjegyez-

zük, hogy 1 drb. munkabíró ökör ára Egyiptomban 360-500 korona, 1 drb. bivaly pedig 320-400 korona. Kolozsvár, 1904. november 16.

— **Hivatalos hirdetmény.** Az utadó százalék és az utadó minimum megállapítása tárgyában 187—1904. jkvi. szám alatt hozott törvényhatósági bizottsági közgyűlési határozat a városi tanács ház kiadó hivatalában közszemlére kitétetett, a mi azon megjegyzéssel tétetik közhirrre, hogy azt az érdekeltek felek megtekinthetik és hogy az az ellen netáni felebbezések a mai naptól számítható 15 nap alatt alólirott tanács-hoz benyújthatók. Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsa, 1904. évi november hó 15. napján. Novák polgármester.

— **Hivatalos hirdetmény.** A vármegye törvényhatósági közuti hálózata újbóli megállapításáról szóló 185—1904. kgy. jkvi. szám alatt hozott törvényhatósági bizottsági határozat a városi tanács kiadó hivatalában közszemlére kitétetett, a mi azon megjegyzéssel tétetik közhirrre, hogy az érdekeltek felek megtekinthetik és hogy az az ellen netáni felebbezéseke a mai naptól számítható 15 nap alatt alólirott tanács-hoz benyújthatók. Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsától, 1904. évi november hó 15. napján. Novák polgármester.

— **Pályázati hirdetmények** a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához ujabban a következők érkeztek: M. kir. Dohánygyár Kolozsvár: helyi árufuvarozás biztosítására XII/14. M. kir. adóhivatal Kolozsvár selejtezt tiszta nyomtatványok eladására XI/21. kir. orsz. fegyintézet Szamosujvár: 1. kőolaj szállítására XII/5; 2. 14-es számú I. oszt. szürke lugozott Tow fonal szállítására XII/7; 3. I. minőségű disznózsir szállítására XII/12; Kassa-Oderbergi vasut: anyagszerek, talp-pályafentartási és műhelyfák szállítására XII/9. M. á. v. üzletvezető Arad: kavics és terméskő szállítására XII/13. M. á. v. üzletvezető Szeged: III. rangú tölgytalpfára XII/3. M. á. v. Debreczen: pályafentartási fákra XII/1. M. á. v. Bpest-jobbpart: pályafentartási fákra XII/9, Cs. és kir. tüzészertár Bécs: különböző szertári anyagok biztosítására XII/1. Ezen hirdetmények a kamara irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

— **Török A. és Társa Budapesten.** Ha a magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főeláur-sítói között széttekintünk, önkénytelenül a Török-bank ötlük szemünkbe. Ez a cég állandóan azt hirdeti, hogy hazánk legnagyobb sorsjátéküzlete. Ennélfogva tudakozódtunk és teljesen igazolták illetékes helyen, hogy e bankház valóban a legnagyobb sorsjátéküzlet és a legtöbb sorsjegyet hozza forgalomba, ami nem is csudálni való, mert e cég a játszó közönség bizalmát a legnagyobb mértékben bírja. Azonkívül e bankház vevői felülmulhatatlan szerencsével játszanak. Csak az előző sorsjáték hatodik osztályban is a sok ezer nyereményen kívül a 600.000, 400.000 legnagyobb nyereményt egy millió korona összegben és a többi sok nyereményt is hozzávéve, 2 millió koronánál többet fizetett ki vevőinek. Ilyen eredmények egy osztályban és egyetlen egy sorsjáték-üzletben sem léteztek. Ennélfogva megragadjuk az alkalmat, hogy Török A. és Tsa. bankházát, kinek Budapesten, Teréz-körút 46. sz. a. van a főüzlete, fiókjai pedig Váci-körút 4., Muzeum-körút 11, Erzsébet-körút 54. sz. alatt, mindenkinek ajánljuk. A hivatalos terv szerint az I. osztály húzása ma csütörtökön és pénteken, f. é. november hó 24. és 25-én lesz és a sorsjegyek árai a következők: $\frac{1}{1} = 12$; $\frac{1}{2} = 6$; $\frac{1}{4} = 3$; $\frac{1}{8} = 1.50$. Aki tehát sorsjegyet akar vásárolni, forduljon bizalommal Török A. és társához Budapesten.

I R O D A L O M.

* **Nevelő kézimunka.** A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent Augusztin Imre „Nevelő kézimunka” című munkája, mely az új tanításterv anyagát teljesen fölöleli. Az első kötet papiros- és lemez- (karton-) munkákat tartalmaz (ára 1 kar. 20 fill.); a második kötet agyagmintázással és fém munkákkal foglalkozik (ára 1 kor. 20 fill.) a harmadik kötet a famunkát és rovátkoló-faragást tárgyalja (ára 1 kor. 20 fill.). Ezenkívül minden kötet az egyszerű tanszerek készítését is megmutatja. A három kötetben mintegy 800 ábra van. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedésében (VIII., Szentkirályi-utca 28. és IV., Kecskeméti-utca 2.). E valóban hűzágpótló művet szerző a következő sorokkal vezeti be: Egyes kulturállamokban fölkarolták a kézimunkát, mert nagy gazdasági és szociális alapot, valamint mélyreható pedagógiai célokat tulajdonítanak a tanítás ez ágának. Tanügyi kormányunk sok európai országot megelőzőtt azzal az intézkedésével, hogy úgy a tanítóképzők, mint a népis-

kolák számára kiadott új tantervekbe fölvette a pedagógia e szép jövővel kecsesítő ágát is. Én már évek óta tanulmányozom e kérdést. Beutaztam Európa mind-amaz országait, hol a nevelő-kézimunka egyik-másik ágát tervszerűen űzik. A forrásnál szemléltem és tanultam. Tapasztaltam azt, hogy egyes országok csak egyes munkanemek iránt viseltetnek különös előszeretettel s a követett úton nagyot is haladtak. Mindazonáltal vakon nem követhettem ezeket, mert szem előtt kellett tartanom a nevelő czélokát és elűtő viszonyainkat. Vigyáznom kellett, hogy a fölvetett munkák megfeleljenek a magyar gyermek testi erejének és érdekkörének. Egy nehéz munka volt, azért e tanmenet összeállításánál sok okos tanácsra és segítségre szorultam, azok tanácsára, kik hoszas idő óta foglalkoznak e munkanem gyakorlaltívá tételével. Nagy hálával tartozom elsősorban a Dentscher Verein für Knabenhandarbeit (Leipzig) volt igazgatójának, Götzé dr.-nak, a ki megengedte, hogy e füzetem szerkesztésénél az egyesületi kiadványokat — mint a papírosmunka terén a legjobbakat — fölhasználhassam és Pabst dr.-nak, a jelenlegi vezetőnek, ki tavaly ezt az engedély megújította. Művem összeállításánál arra igyekeztem, hogy rendszeresen, hézagtalanul, a legegységibb dolgokból kiindulva, szigorú logikai úton haladjak könnyebből nehezebbre, egyszerűről összetettre. Az első füzetbe fölvettem a papíros- és falemez-(karton) munkákat, a második füzet az agyagmunkával foglalkozik, függelékül a gipszöntéssel és fém munkákkal, a harmadik pedig a famunkákat tartalmazza, függelékül a rovátkoló faragás elemeivel. Minden füzetbe a tan-szerek készítését, az iskolai kézimunka koronáját is fölvettem. Természetes, hogy az előírt tananyagot nem kell minden körülmények között szósz szerint elvégezni. A gondolkodó tanító a helyi viszonyoknak és a szükségleteknek megfelelőleg itt-ott elhagy valamely munkát, melyet mással pótol, vagy a melyet megváltoztat. Így fogunk a magyar népéletből vett tananyaghoz jutni. Ennek összeállítása nem egy ember, hanem az összes magyar tanítóság feladata. A három füzet csak útmutatást akart adni arra nézve, mily gyakorlatok, berendezések, szerszámok és mily anyag felel meg a gyermeknek és a pedagógia követelményeinek. A ki tudja, mily nehéz gyakorlati dolgokat elméletileg megvilágítani, az megérti, hogy néhol miért terjedelmesek és laposak leírásaim. Nekem főleg arra kellett törekednem, hogy részletesen és pontosan leírjam a készitendő tárgyat és hogy a munkást utánzására képesítem. Útra bocsátom és a tanítók figyelmébe ajánlom műveimet. Dolgozzunk e téren, gyűjtsünk tapasztalatokat, melyek alapján idővel ezeknél jobb tanmeneteket állíthatunk össze.

* Az E. K. E. honismertető havi szemléje. Most jelent meg a közgyűlés után az E. K. E. „Erdély” cz. folyóiratának a legújabb száma. Mindjárt az első cikkely Feilitzsch báró nagyszabású elnöki megnyitóját hozza, mely Erdélyszerte kivált Seps-Szent-Györgyön, Nagyenyeden, Déván, sőt még a Királyhágón túl is visszhangot keltett. de különösen a Székelyföldön talált kiváló elismerésre, Herrmann Antal egy körösvölgyi gyalog kirándulást ír le hangulatosan, melyhez a révi vízesésről sikerült kép van mellékelve; ugyancsak ő foglalkozik egy másik cikkelyben az erdélyi kincses mondákkal és hiedelmekkel. A választmány XIV-ik évi jelentésén kívül Hankó Vilmos dr. az erdélyi ásványvizekről értekezik és Kovács Géza a mezíádi berlinek rendezett október végi kirándorlásról számol be, utóbbi humorosan megírt cikket 4 sikerült illusztráció élénkíti. Különben cikkíró arcképe látható a közgyűlésről szóló rovatban, mely őt mint új főtitkár mutatja be az Erdély olvasó közönségének. — A különfélék czime alatt az E. K. E. egész hét havi élete tükröződik vissza élénk és változatos hírek alakjában. Különösen kiemelendő a még folyamatban levő nagy sikerű örmény kiállítás az E. K. E. muzeumában. A Merza Gyula gondos szerkesztésében megjelenő folyóiratot az E. K. E. tagjai díjtalanul kapják. Tagul jelentkezhetni Kolozsvárt, Erdélyi-Kárpát-Egyesület irodájában. (Mátyás ház.)

* Az Országos Irodalmi Szövetség kiadványai. Az ország 24 irodalmi és közművelődési egyesületéből álló „Országos Irodalmi Szövetség” alig másfél éves fennállása után, irodalmi esemény számba menő módon bizonyította be a napokban életképességét, midőn ez évi kiadványainak 5 kötetét a nyilvánosság elé bocsátotta. A kötetek jeles magyar íróknak dícséretre méltó alkotásai. Bárony István: „Magányos órák” czimű műve szebbnél-szebb vadászkepek és hangulatrajzok sorozata. A természet poéta-lelkű írója mesteri alkotásokkal járul e kötetben előző sikereihez. Békefi Antal ugyan nem tartozott eddig az úgynevezett „divatos” írók sorába, de most megjelent és „Az Életről” vett rajzaival mel-

tán került be legjobb elbeszélőink közé. Elbeszéléseiben mély megfigyelő képességgel bájos történetkéket mond el abból a világból, ahol a szív és az érzés a legnagyobb hatalom. Endrődi Sándorról, a magyar lyrai költők legjelesebbjéről elég annyit szólnunk, hogy ismét megjelent egy kötete. A „Tarlóvirágok” a nagy pöéta e gyöngyszemekből álló műve, legutóbb írt költeményeit foglalja magában. Mit mondjunk Rákosi Viktorról, ki „Elbeszélések” czimű kötetével járult hozzá e sorozat értékségéhez. Az egyszerű czim mögü a játszi humor és az aranyos kedély megnyilatkozásai viszik, ragadják magukkal az olvasót a jókedv, a kaczagás birodalmába. „Csak egy bokor muskátli” ... az, ami Szikra tollából került ki, de ez a bokor egy beláthatatlan nagy virágos kert színpompájában dúlakodik. Az asszonyi szív érző melegével, elbeszélő hangjának bájával énekl meg a magyar föld szeretetét, a családi élet boldogságát, a szerelmes leány szívgyötreleit s boldogságteljes kedélyvilágát, a mindennapi élet apró-cseprő s mégis oly sokat mondó eseményeit. A magyar irodalom termékei önzellen terjesztésének és az olvasási kedv növelésének érdekében hozhatta meg csak az „Országos Irodalmi Szövetség” azt a nagy áldozatot, hogy előbb említett őt kötetet, mint a folyó évi illetéket összes pártoló tagjainak a 4 korona évi tagsági díj ellenszolgáltatásául szétküldött. Újabb tagsági jelentkezéseket a 3 éves ciklusra még mindig elfogad a szövetség főtitkári hivatala (Budapest, Luther-utca 1/a. földszint 1.) s a tagsági-díj befizetése után postafordultával megküldi az 5 kötetből álló sorozatot.

* Az erdei szalonka és vadászata (Vadászati monografia). Írta: Lakatos Károly Az erdei szalonkának, ennek a sok tekintetben rejtelmes életviszonyu kis erdei csodának vadászati monografiája irodalmunkból mindeideig hiányzott, de sőt néhány rég elavult művecskétől eltekintve, hiányzott magából a világirodalomból is. E hiány azonban pótolva lett Lakatos Károly kiváló ornithologusunk s vadászati szakirónknak egy a fönti czim alatt most megjelent monografiája által, melynek révén szegényes vadászati és egyben ornithológiai szakirodalmunk is egy valóban nagybecsű művel lett gazdagabb. Szakszerű kiválóságán és hézagpótló becsén kívül emeli e mű értékét még az a körülmény is, hogy hazánkban első e nemű mű az önállóan összefoglaló vadászati monografiák terén, miért is igazán hálás lehet a magyar vadászpublikum Lakatos Károlynak, ki különben is fáradhatatlan buzgalommal és kiváló szakértelemmel igyekszik elhanyagolt vadászati szakirodalmunkat nagybecsű alapvető művekkel gyarapítani, melyeket a paloták vadászkedvelőitől kezdve le a vadőrök szerényke gunyhó-jáig mindenütt megtalálunk a tegezes istennő hiveinél, sőt Lakatos Károly művei a legmagasabb helyen is méltánylásban részesülnek, hisz csak nem rég történt, hogy egy másik nagy munkája dedikációjának elfogadása által József Ágost főherczeg tüntette ki Lakatos. Szerzőnek ezen újabb könyvét átlapozva, rendkívül érdekes és mesteri tollal megírt fejezeteit találjuk ebben a szalonka életviszonyai és természetrajzi sajátosságainak, melyek mind a szerzőnek eredeti megfigyelésén és tanulmányain alapulnak; — továbbá föl vannak dolgozva e műben mindazok a tudnivalók és sportszerű érdekességek, melyek a vadászat szempontjából érdeket birhatnak szent Hubert hiveire; szóval, e műben nemcsak a vadász, hanem a szaktudós is megtalálja a maga részét és érdekét. A mű Egerváry Gyula országos vadászati felügyelőnek, vadászati érdekeink eme érdemes előharcosának van ajánlva. Tehát méltóbb helyre alig adreshálhatta volna szerzője. A mű 10 nagy 8-adrét ivnyi terjedelmű s igazán előkelő dísszel van kiállítva. Igen emelik értékét és díszét a művészi kivitelű színes műmelléletek, szövegrajzok és igen sikerült vadászati ábrázolatok, valamint az igen jól festő színes boríték is. Ára igen szép arany-metszeti, festménnyel díszesített vászonkötésben 3 forint; füze 2 forint. Megrendelhető a könyv a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében. Budapest, Muzeum körút 2. szám.

* Az Amatőr. Az új művészi fényképezési folyóiratnak minden száma arról tanuskodik, hogy programját nemcsak beváltotta, de annál sokkal többet ad. Az Amatőr ma kétségtelenül a legszebb illusztrált újság, oly gazdag s oly előkelő kivitelben jelenik meg, hogy még azok is gyönyörűséggel lapozhatják, akiknek semmi közük sincs a fotografáláshoz, míg az amatőrök viszont minden sorából és minden képéből okulást, tanúságot meríthetnek. A legújabb szám gazdag tartalma például ez: Cserna Rezső S.: Festők és amatőrök. — Szilárd Béla: A felhők fotografálásáról. — f. i.: Fényképfelvétel színházi előadás alatt. — Kohlman Artúr dr.: Fényképezés az iskolákban. — A gunmínyomásról. — Fényképezési eljárások. — Hazai krónika. — Adás-Vétel—Csere. — Irodalom. — Szerkesztői üzenetek. —

Képek: Műmelléklet: Nevomeszky Imre: Alkonyat. — Gr. Esterházy Mihály: A spanyol tengerparton. — Szilárd Béla: Felhőtanulmány. — Novomeszky Imre: Felhők. — Nomoveszky Imre: Alkonyodik. — Szilárd Béla: Enyelgés. — Lohman Artúr dr.: Érdekes olvasmány. — Nevomeszky Imre: Patak partján. — Toberffy Zoltán: A kis öreg. — Koklman Artúr dr.: Czigány leány. — Madarasi Beck Ilona: Pihenés a sivatagban. — Szilárd Béla: Falu vége. — Látnivaló, nincs az a híres külföldi revue, melynek mögötte maradna Az Amatőr s innen van, hogy a fotografálók nagy tábora szinte egyöntetűen sorakozik a zászlaja alá. A ki meg akar ismerkedni Az Amatőr irányával, annak a kiadóhivatal (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) bármikor készséggel küld máttatványszámot. Jó felvételeket is bárkitől közöl az előkelő színvonalu újság, melynek egyes számai külön is megszerezhetők és magukban is értékesek.

Nyilttér.

Selyem blouzok 60 krtól egészen 11 frt. 35 kr.-ig méterenkint utolsó újdonságok **bérmertve és megvámolva** házhoz szállítva. Dus választék postafordultával.

Henneberg selyemgyár Zürich.

Klein-féle szövetek

➤ elismert legjobb minőségűek ➤

és az árak feltűnő olcsók.

Ajánljuk tehát mindenkinek saját érdekében a **TÉLI IDÉNYRE** ruha szükségletét a fenti cégénél „Európa” szálloda mellett beszerezni, hol a t. közönség a helyi piacon a legjobb

➤ állásu ruhákról biztosíttatik. ➤

Szombaton és vasárnap
az „Erzsébet szálloda” éttermében
 ~~~~~
Nagy
Tambura Hangversenyt
 tart az aradi első magyar tambura-társulat.

Minden családnak

saját jól felfogott érdekében csakis a

Kathreiner-féle

Kneipp-maláta kávé

szabadna pótlékul használnia
a mindennapi kávéitalhoz.

Sz. 606—1904. kir. vég.

Arverési hirdetmény.

Alólirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbíróság 1904. V. 1127. számú kiküldő végzése által Budapesti Umrath és társa cég végrehajtató javára Gyulafehérvári Volez Henrik és társai ellen 3100 kor. tőke, ennek 1903. év deczemb. hó 31-ik napjától számítandó 6% kamatai és egyéb törvényes járulékaik követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le és felülfoglalt és 1459 kor. becsült házi bútorok, 1 eséplőgép, és 1 gőzkazánból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a V. 1117/2—1904. sz. kiküldést rendelő végzés folytán helyszinén vagyis Gyulafehérvárra a város háza előtt leendő eszközésére **1904-ik év deczember hó 6-ik** napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-

nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Felhivatlak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirott kiküldöttől vagy írástban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni, mivel különben joguk nem fog tekintetbe vétetni.

A törvényes határidő ezen hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Gyulafehérvárra, 1904. év novemb. hó 17-ik napján.

Hajós István kir. bírósági végrehajtó.

BRÁZAY **Brázay-féle Sósorszesz.**

Minden munka után, akár testi, akár szellemi fáradtsággal jár is csodálatosan üdítő hatással van az emberre a BRÁZAY-féle Sósorszesz. Próbáljuk csak ilyenkor el bedörzsölni a nyakszirtet, a vállat s a hát felső részét: úgy érezzük magunkat, mintha ujja születtünk volna.

Arverési hirdetmény.

A csákyai volt úrbéreseik közönsége az 1902. évi 36161. sz. minist. engedély alapján eladja, Csáky község házában tartandó nyilvános szó és írásbeli árverésen, „Cserku“ dűlőben 3809. 3811. hr. számok alatt fekvő 92.00 kat. hold 25—30 éves alja és 80—90 éves főfából álló 0.9 bükkös 0.1 tölgyes erdejének fatömegét.

1. Az árverés Csáky község házában f. **1904. évi deczember hó 2-án** délelőtt 9 órától kezdődőleg fog megtartatni.

2. A terület helyességéért felelősség nem vállaltatik. Kikiáltási ár a hasáb és dorongfánál úrköbméterenkint átlag 1 kor. 60 fill., galyfánál rakásonkint 2 kor.

3. A fatömeg termelés alkalmával úrmeterekbe rakásolandó és számbavétel alkalmával a vevő által úrmeterenkint fizetendő.

4. Versenyezni óhajtok kötelesek fennebb megjelölt időpontig 500 kor. bánatpénzt az árverést vezető járási főszolgabíró kezéhez készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

5. Az írásbeli zárt ajánlatok 1 koronás bélyeggel ellátva nyújtandók be és bennük a bánatpénz csatolása mellett a megajánlott vétel egység ár számokkal és betűkkel világosan kiírandó.

6. Árverési és szerződési feltételek Csáky község házában és a nagyenyedi m. kir. jár. erdőgondnokságnál és a járási szolgabírói hivatalnál is megtekinthetők.

Ngyenyed, 1904. november hó 3-án.

IMREH JÓZSEF

főszolgabíró.

Borjugyomrokat

vesz a legmagasabb készpénzárakban

Leop. Samel, Teplitz-Schönau.

Bőr- és szőrmeüzlet.

Háromszori bekenésre

megszabadul kellemetlen lábizzadásától. Egy korona beküldése ellenében (tiz levéljeggy) bérmentve küldi Riesz gyógyszerész, HALAS.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RETHY-féle

pemetefü cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

== **Egy doboz ára 60 fillér.** ==

Csak RETHY-félét fogadjunk el!

ALKALMI VÉTEL

32 db csak 6 frt.

A legrsőbb ajándékot képez a mi Gloria ezüst evőeszköz készletünk, mely áll:

6 db. legfin. gloria ezüst evőkanál
6 " " " " villa egy darabból
6 " " " " és beöntött acélpengével
12 " " " " késs kanál
1 " " " " tejmérő
1 " " " " tovasmérő kanál

32 db összesen 6 frtért. Valamennyi a legfinomabb kiviteben, a melyeknek ára ezelt háromszor annyi volt és most csak a túlhalmozott raktár folytán csak 6 frtért árusítatnak. A Gloria ezüst egy kiváló fehér fém mely állandóan változatlan marad és teljesen pótolja a drága igazi ezüstöt. Tiszta tükör csakis szappanos vízzel kell használni. Hogy mindezekről hátki is meggyőződjék, késs vagyok nem tetszés esetén a pénzt minden levonás nélkül visszaadni. Szétküldés csakis utánvét ellen vagy az írásos előzetes befizetése ellen **LEO LATEINER** gyári raktárából. Bécs 163 Wollzeile 31. Hasonló megfizetendő utánzatoktól óvakodunk. Az én evőeszközöm eredeti gyártmányok.

Szélhajtó görcscsillapító**Bibergeil-cseppek.**

Egy étvágy csináló és az emésztést előmozdító hájszer.

1 üveg ára 1 korona.

Kevesebb mint 2 üveg (Utánvételt 2.50 K.) postán nem küldetnek. Megrendelhető.

Bittner Gyula gyógyszerésznél.

Gloggnitz (Alsó-Ausztria).

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

== **Próbadohoz 50 fillér.** ==

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR“ GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztillái csakhamar meggyógyított!

Kapható Gyulafehérvárra: Fröhlich Gyula, Nagy Endre, Storfer Leó gyógyszerertárakban. Nagy-Enyeden: Kovács U. József, Papp János gyógyszerertárakban

Műmalom eladás.

Az alólírott brassói bank és raktárház részvénytársaság a brassói 9433 sz. tjkben A + 6253/2, 6256/2, 6257, 6261, 6301 és 6300/2 hrsz. alatt foglalt volt Binder-féle lisztelő malmot árverés útján a legtöbbet ígérőnek el fogja adni.

A 142708 kor. 46 fill. bíróság megbecsült fekvőnek leírása s becslése eredetiben a helybeli kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1904. évi 3793 szám alatt, vagy kivonatban ügyvéd Adam Károly ur irodájában a hivatalos órák alatt, az eladási feltételek pedig az említett ügyvédi irodában betekintheők.

Ezen irodában a szóbeli árverés **f. évi december hó 6-án** délelőtt kilencz órakor 40200 kor. kikiáltási ár mellett meg fog tartatni, mely árverésnél az árverezni szándékozónak 4020 kor. bánatpénzt kell készpénzben ítetniök.

Az árverés berekesztése után a legtöbbet ígérővel az írásbeli adás-vevési szerződés akkor fog megkötettni, mihelyt a vételár teljesen be lesz fizetve.

A brassói bank és raktárház részvénytársaság.

Keil-Lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle fehér „Glasur” fénymáz 45 kr.

Keil-féle arany-fénymáz képereteknek 20 kr.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

◀ **J. B. MISSELBACHER SEN. CZÉGNÉL GYULAFEHÉRVÁR.** ▶

Hirdetések jutányos árban felvétetnek a kiadóhivatalban.

Szőlőoltványok,

amerikai alanyon készült legkiválóbb csemege- és borfajokból, teljesen fajtisztán, tökéletesen forrott, dus gyökérzetű példányok, szokványminőségben, mérsékelt áron, őszi vagy tavaszi szállításra megrendelhetők a

**Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telepnél
Medgyesen, (N.-Küküllő-m.)**

Tulajdonos: **CASPARI FRIGYES,**

okleveles szőlész, az erdélyrészi sz. gazdasági egyesület szőlészeti és borászati szakelőadója, Barbu A. Stirbey herceg romániai szőlőtelepeinek igazgatója, N.-Küküllő vármegye volt szőlészeti biztosa stb.

Lugasszőlő-oltványok

szintén mérsékelt áron!

Készlet 3 millió. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Oltványaim az idén szebben fejlődtek mint valaha, mert a száraz időszak alatt 4 nagy vízmű által naponta 2 millió liternél nagyobb vízmennyiséggel lettek öntözve.

Védjegy: „Horgony”.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régiónak bizonyult háziszér, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közveszélyét, csúszást és meghűléseknél bedőresülésként használva.

Rövid leírás. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Tóth József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerára az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstr. 5. neu. Mindegyik széküldés.

Szenzációs ajándék — a magyar olvasóközönségnek!!!

Az „Ország-Világ” huszonötéves jubileuma.

Örömteljes büszkeséggel jelentjük olvasóinknak, hogy ez év karácsonyán az „Ország-Világ” **negyedszázados** fennállását ünnepli. Huszonöt éve immár annak, hogy az „Ország-Világ” első száma megindult, hogy megkezdje diadalmas körútját a magyar olvasóközönség körében. Nem akarunk ez alkalommal kitérni arra, hogy milyen auspiciumok között indult meg ez az újság és mint lőn 25 év alatt a magyar kultúra jelentős faktorává. Bőségesen szól erről az a remek

JUBILÁRIS ALMANACH,

mely a jubileum alkalmából ez év karácsonyán fog megjelenni és a mely még **a karácsonyi ünnepek előtt az összes előfizetőknek külön keresztkötésben ingyen és díjmentesen lesz megküldve.**

A „Jubiláris Almanach” nemcsak **tartalom**, de **külső kiállítás** tekintetében is méltán feltűnést fog kelteni.

A „Jubiláris Almanach” részére a szerkesztőkön, dr. Várady Antalón és dr. Falk Zsigmondon kívül csaknem az **összes jeles írók, költők és zeneszerzők** adtak kéziratot.

Ez a diszes tartalom feleslegessé tesz minden dícséretet. Egyetlen kötetben foglal helyet a magyar íróvilág minden dísz, legkiválóbb poétáinkkal és zeneszerzőinkkel együtt. Külön hangsúlyozzuk azonban a „Jubiláris Almanach” **pazar kiállítását.**

A „Jubiláris Almanach” **külső kiállítása** tekintetében el fog térni az eddigiektől. Alakja nagyobb és tetszetősebb, papírja erősebb lesz az eddigieknél, első kiállítása pedig olyan diszes lesz, hogy az méltán **feltűnést fog kelteni** még nyomdai szakkörökben is.

Az Almanach 320 oldal terjedelmű lesz. Minden egyes oldalnak külön más és más **keretrajza** van, melyek 4—5 színben nyomódtak. Az első iv egyes oldalainak keretei még az asszír és ó-egyiptomi stílusban vannak megrajzolva, míg az utolsó iv keretei már a modern szecsesszió stílusában vannak tartva. Közben pedig a szebbnél-szebb, tarkánál-tarkább oldalkeretek nyújtanak gyönyörűséget az olvasónak. Az „Ország-Világ” szívesen adta e „Jubiláris Almanach”-kal tanujelét nagy áldozatkészségének előfitóival szemben, az **Almanach gyönyörű, nálunk még páratlanul álló kiadványáért** pedig a feltétlen dícséret és elismerés európai hírű nyomdánkat, a Pesti könyvnyomda-részvénytársaságot és annak litografiai osztályát illeti.

A színes keretrajzokon kívül az Almanach **illusztrációi** is feltűnést

fognak kelteni. Hazai **festőművészeink és szobrászaink** színe-jáva boesájtott legszebb alkotásainak egy-egy reprodukcióját az Almanach részére rendelkezésünkre. Hogy eziránt is már most tájékozjuk olvasóinkat, felemlítjük azoknak a művészeknek neveit, a kiknek illusztrációit a „Jubiláris Almanach” tartalmazni fogja. Ezek:

Szobrászok:

Füredi Richárd	Márkus Géza
Holló Barnabás	Radnai Béla
Horvay János	Róna József
Istók János	Szemovolszky Ödön
Ligeti Miklós	Telecs Ede
Lukács Lajos	Zala György

Festők:

Barta Ernő	Kalmár Elza
Faragó József	Madarász Viktor
Glatz Oszkár	Márk Lajos
Jendrassik Jenő	Peske Géza
Helbing Ernő	Rubovits Márk
Kacziány Ödön	Ujváry Ignác

Az Almanach kiegészítő része lesz az a bő fejezet, mely a magyar ipar és kereskedelem múltját, jelenét és jövőjét fogja népszerűn ismertetni. Vezető cikkekkel írtak ebbe a részbe Matlekovics Sándor és Sztérenyi József. Többi cikkeit is legkiválóbb közgazdászaink írták. Érdekes és érdemes munka lesz ez, mely bizonyára minden olvasó érdeklődésével fog találkozni.

Ez lenne tehát rövid ismertetése a készülő „Jubiláris Almanach”-nak, melyet még a karácsonyi ünnepek előtt fog az „Ország-Világ” **összes előfizetőinek** megküldeni.

A mint tehát látnivaló, az „Ország-Világ” jubiláris Almanachja a **karácsonyi könyvpiac** valószínű **szenzációjává** lesz. És ezt az Almanachot mindenki

ingyen

kapja meg, a ki — bár csak negyedévre is négy koronával — az „Ország-Világ” előfizetői sorába lép.

Nem ajánlhatunk tehát jobbat és hasznosabbat e lap olvasóinak, mint hogy fizessenek elő hazánk e legrégibb, legelterjedtebb, legszebb és legértelmesebb heti lapjára, mely

ajándékul többet ad,

mint a mennyi a lapnak egész évi előfizetési ára.

Az „Ország-Világ” előfizetési ára negyedévre 4 korona, félévre 8 korona, egész évre 16 korona, s az előfizetési pénzek az „Ország-Világ” kiadóhivatala kezébe: Budapest, V., Hold-utca 7. sz. küldendők.

A vidéken lakó családoknak

mellőzhetetlen

a higiénikus és teljesen szagtalan.
összet. és kir. szabadalmazott

szobakloset,

mely mint elegáns bútordarab, bármilyen lakásban elhelyezhető.

Betegtoló kocsik

Hyp. köpcsaszék

Bidettek és irrigátorok

Mosdó- és fürdőkádak.

pes árjegyzékét ingyen és bérmentve küld

GUTTMANN L
closet-gyár

Budapest, IV., Városház-utca 2. szám
(Kossuth Lajos-utca sarkán.)

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. Hattígy gyógyszerár által Majna Frankfurt.

Fischer és Társa Faiskolák

NAGYENYED (Alsófehérmegye.)

Szakszerűen nevelt gyümölcsfáknak tömeges produktálása a legfinomabb és legjobb esemege és kereskedelmi fajokban. Gyümölcsvadonczok, Gleditsiák, Akáczfák, Spárga, Rhabarber, Gömbakác, Szamóca, Ribiszke (vörös szőlő) Egres stb. stb.

Megbízható kiszolgálás. — Olcsó árak. Szakszerű csomagolás.

Faiskolák területe 30 hold.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy csomag Cozapot

Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozapor többet ér, mint a világ minden szöbeszéde a tartozkodásról, mert csodálatos ellenzénvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A Coza oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí mi okozta javulását.

Nemrégiben egy fiatal asszony nekünk körülbelül a következőt mesélte:

„Igen, én is használtam ezt a remek szert férjem tudta nélkül és hála Istennek teljesen segített rajta. Jó férj volt józan állapotban, de sajnos, majd mindig részeg volt. Polytonos félelem, aggodalom és kétségbeesés, szegény, becselenség és szegénység közepette éltem! De minnek is meséltem volna másoknak? Nem csodálatos-e igazán, hogy egy asszony a dolgot saját maga ekképen irányítsa és otthonát, gondterhes tüzhelyét örömpalotává tudja varázsolni?”

Coza a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becselenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a Cozapor tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják egy próba adagot díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezelsük, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

COZA INSTITUTE (Dept. 85.), 71, High Holborn, London, W. C., ANGLIA.

(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendőek.)

* A „PESTI NAPLÓ” ÚJ KARÁCSONYI AJÁNDÉKA *

— A Magyar —

Festőművészet Albuma.

Páratlan díszű, külső kiállításban és belső tartalmában egyedül álló remekmű az, a melyet a „Pesti Napló” az 1904. év karácsonyára szánt meglepetésül, olvasóinak. Eddigi karácsonyi ajándékainak díszes sorozatát folytatja most a „Pesti Napló”, új és minden eddigi ajándékot messze túlszárnyaló dísművel, melynek címe ez lesz:

Magyar Festőművészet Albuma.

A magyar festőművészet remekeinek gyönyörű foglalatja lesz ez a páratlanul álló dísmunka, amely a magyar festés remekait fogja felölelni a XVII. század nagy magyar festőitől, Kupeczky-től és Mányoky-tól kezdve egész a jelenkorig, amikor Munkácsy Mihály, Székely Bertalan, Lotz Károly, Benczur Gyula, Madarász Viktor és Zichy Mihály vezetésével hatalmas gárda szolgálja a magyar festőművészetet. A magyar irodalomban nincs még olyan mű, amely a magyar festőművészetet ilyen gazdagságban mutatja be. Ötven nagyszabású festményt szemlélünk ki, amelyet mesteri kivitelű

ötven műlapon

mutatunk be a magyar közönségnek. Az ötven műlap nagyrésze gyönyörű

sok színnyomású kép

lesz olyan, mint amelyek a Vörösmarty-Albumot

eseménynyé avatták a magyar könyvpiacpon.

Ezenkívül a magyar festőművészet történetét a könyvben elsőrendű esztétikáink érdekes és népszerű előadásban fogják bemutatni. A szöveget számos festménynek a szöveg közé nyomott másolata fogja kísérni, úgy, hogy az ötven többszínnyomású műlappal együtt A magyar Festőművészet Albuma a leggazdagabb és legdíszesebb tára lesz a magyar festőművészetnek. A „Magyar Festőművészet Albuma” meg fogja kapni a Pesti Napló minden előfizetője, aki az év végéig, akár havonta is, de állandóan és megszakítás nélkül előfizető marad. Minden félreértés elkerülése végett azonban meg kell jegyeznünk, hogy azok az új előfizetők, akik az 1904. évre szóló előfizetésük fejében a Vörösmarty-Albumot megkapták, a Magyar Festőművészet Albumára csak úgy tarthatnak igényt, ha egy további egész évre előfizetnek.

A Pesti Napló előfizetési ára egész évre 28 kor., félfévre 14 kor., negyedévre 7 kor., egy óra 2 kor. 40 fillér. — Szerkesztőség és kiadóhivatala:

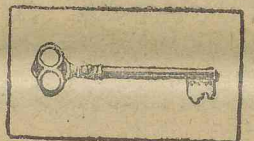
Budapest, VI. Andrásy-ut 27. szám alatt van.

SCHICHT-SZAPPAN

„Szarvas” vagy „Kulcs”

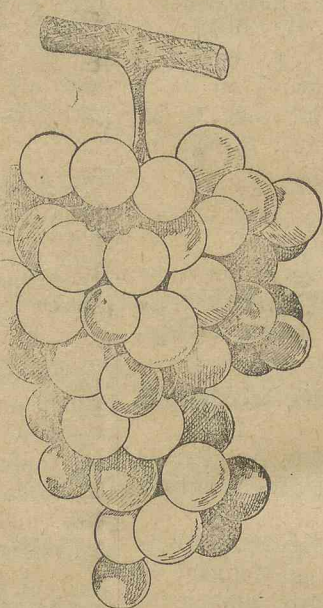
jegygyel.

Legjobb, legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan.
MINDENÜTT KAPHATÓ!

„Milleniumtelep” Nagyősz.

Legolcsóbb árak!

Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarországon legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segéllyel és állami felügyelet mellett létesült.

JORGÓ JÁNOS órás.

Gyári raktár **WIEN, III—4.**
Rennweg No. 75—B.

Levelezőlap elegendő, hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olesó bevásárlás czéljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, rászédés teljesen ki zárva.

Órajavitási műhely.

Mindenmü zsebórára új rugó belehelyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy javított óráért kezes-séget vállalom.

Kivonat a nagy árjegyzékből:

7787 sz. Legolcsóbb, legjobb strapáz-óra, nikkelt tokban, 36 órai járassal: frt. 2.30
8039 sz. Valódi ezüst páncél-lánc frt. 1.—
7858 sz. Ezüst remontoir, dupla fedelű frt. 5.—
7989 sz. Ingaóra ütőművel, 2 sullyal, 130 cm. magas . . . . . frt. 11.50
7029 sz. Jó ébresztő óra . . . . . frt. 1.20
Sziveskedjék nevemre és házszámomra 75—B. pontosan figyelni.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói PORTLAND-CZEMENT-gyár

BRASSÓBAN.

Itt helyben kapható id. Misselbacher J. B. cégnél.